

Persbericht
Amsterdam Museum
8 juli 2014

Vanaf 29 november 2014 te zien in Hermitage Amsterdam: *Hollanders van de Gouden Eeuw*

Vanaf 29 november 2014 tot en met eind 2016 opent in de Hermitage Amsterdam de tentoonstelling *Hollanders van de Gouden Eeuw*. In deze presentatie staan meer dan dertig groepsportretten uit de 17de en 18de eeuw centraal. De reusachtige schilderstukken afkomstig uit het Amsterdam Museum en het Rijksmuseum worden aangevuld met andere schilderijen en objecten, waaronder Rembrandts *Anatomische les van Dr. Deijman*. Samen illustreren zij het verhaal van het voor Nederland zo typerende collectieve burgerschap. Deze 'broers en zussen' van *De Nachtwacht* zijn uniek in de wereld en vanwege hun formaat zelden te zien. Dankzij een bijzonder samenwerkingsverband tussen het Amsterdam Museum, het Rijksmuseum en de Hermitage Amsterdam worden deze meesterwerken de komende jaren zichtbaar voor een groot (internationaal) publiek.

De vraag wie deze schutters, regenten en regentessen waren en wat zij deden binnen de 17de-eeuwse stadscultuur vormt de rode draad van het verhaal. Terwijl in de rest van Europa de macht in handen lag van vorsten en kerkelijke bestuurders wordt de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden geregeerd door de burgerij. Door stad en land te besturen, handel te drijven, de verdediging van de stad op zich te nemen, wetenschappelijke ontwikkelingen te stimuleren en het sociale vangnet in te richten en te beheren, zorgen de burgers ervoor dat de Republiek een van de machtigste en welvarendste naties van Europa werd. De tentoonstelling geeft letterlijk en figuurlijk een gezicht aan deze invloedrijke mannen en vrouwen, vooral uit de stad Amsterdam, en maakt duidelijk hoe de 17de-eeuwse mentaliteit leidde tot omgangsvormen en normen die in onze hedendaagse samenleving nog steeds kunnen worden herkend.

Direct bij binnenkomst in de grote benedenzaal van de Herenvleugel staat de bezoeker oog in oog met deze invloedrijke burgers. De doeken – het grootste exemplaar meet circa 3 bij 6 meter – worden in dubbele rijen gehangen en staan garant voor een spectaculaire presentatie.

Schuttersstukken

Als 'hoeders' van de stad lieten de schutters groepsportretten maken die op de wanden van de doelengebouwen pronkten, waar leden van de schutterijen bijeenkwamen. De twee grootste schuttersstukken, beide uit 1642 uit de collectie van het Rijksmuseum (in bruikleen van de stad Amsterdam), hingen oorspronkelijk in de Kloveniersdoelen op dezelfde wand als *De Nachtwacht* en zijn decennialang niet te zien geweest.

Nicolaes Eliasz Pickenoy, *Schutters van de compagnie van kapitein Jan Claesz Vlooswijck*, 1642, Rijksmuseum Amsterdam, 340 x 527 cm

Jacob Backer, *Schutters van de compagnie van kapitein Cornelis de Graeff*, 1642, Rijksmuseum Amsterdam, 367 x 511 cm

Regentenstukken

Naast de inspanningen op het gebied van orde en veiligheid nam de gefortuneerde bovenlaag van de stadsbevolking ook het bestuur van zorg- en tuchtinstellingen op zich. Om hun barmhartigheid en goed bestuur vast te leggen, lieten deze regenten en regentessen zich veelal aan de vergadertafel afbeelden terwijl zij bezig zijn met hun bestuursaken. Twee tamelijk vroege regentenstukken door Werner van den Valckert worden momenteel door het Rijksmuseum gerestaureerd en zullen in *Hollanders van de Gouden Eeuw* voor het eerst weer worden getoond. De schilderijen laten onder meer zien dat het bestuur van een liefdadigheidsinstelling in het 17de-eeuwse Holland bepaald niet alleen voorbehouden was aan mannen. De vrouwen, die eveneens werden geportretteerd, waren zelfs verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken in de tehuizen.

Werner van den Valckert, *Vier regenten en de binnenvader van het leprozenhuis te Amsterdam*, 1624, Rijksmuseum Amsterdam, 134 x 209 cm

Werner van den Valckert, *Drie regentessen en de binnenmoeder van het leprozenhuis te Amsterdam*, 1624, Rijksmuseum Amsterdam, 132 x 189,5 cm

Gildenstukken

Ook kapitaalkrachtige ambachtsgilden konden zich permitteren om groepsportretten te laten maken. Het gilde dat de meeste groepsportretten op zijn naam heeft staan, is het Amsterdamse Chirurugijs-gilde. In de zijkabinetten van de benedenverdieping worden de gildenstukken van de Chirurugijs uit-

gelicht. Zo zijn bijzondere Anatomische Lessen te zien, waaronder Rembrandts *Anatomische les van Dr. Deijman* uit 1656.

Rembrandt, *Anatomische les van Dr. Deijman*, 1656, Amsterdam Museum, 100 x 134 cm

Link naar het heden

Op de bovenverdieping gaat de tentoonstelling dieper in op de stedelijke samenleving en de achtergrond van de Hollandse groepsportretten uit de Gouden Eeuw. Historische beelden worden afgewisseld met audiovisuele presentaties waarin verbindingen worden gelegd naar het heden. Zo worden kenmerkende Hollandse culturele verworvenheden als egalitarisme, tolerantie en vrijheidszin nader verkend en trekt *Hollanders van de Gouden Eeuw* een parallel tussen de 17de-eeuwse Republiek en het Nederland van vandaag. Nederlandse bezoekers wordt als het ware een spiegel voorgehouden; voor buitenlandse bezoekers is de tentoonstelling een (hernieuwde) kennismaking met de Nederlandse mentaliteit van vroeger en nu.

De tentoonstelling Hollanders van de Gouden Eeuw is mede mogelijk gemaakt dankzij de deelnemers van de BankGiro Loterij en het Mondriaan Fonds.

Voor meer informatie: www.amsterdammuseum.nl

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie en beeldmateriaal kunt u contact opnemen met:
Heidi Vandamme, projectmanager marketing & communicatie *Hollanders van de Gouden Eeuw*,
h.vandamme@amsterdammuseum.nl, M +31 (0)6 295 32 686.

Hermitage Amsterdam: Martijn van Schieveen, coördinator pers en publiciteit,
M.vanSchieveen@hermitage.nl, T +31 (0)20 530 87 55.

Rijksmuseum: Boris de Munnick, pers & publiciteit, b.de.munnick@rijksmuseum.nl,
M +31 (0)6 22 978 444.